

מסכת סנהדרין פרק א'

30. יב, ב – יג, א

אמר רב יהודה אמר שמואל: אין מעברין את השנה אלא אם כן היתה תקופה חסירה רובה של חודש.

"וכמה רובה של חודש?"

שישה עשר יום,

דברי רבי יהודה.

רבי יוסי אומר:

אחד ועשרים יום.

יג, א

ושנייהם מקרא אחד דרשו: "וּזוּג הָאֶסֶף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה" (שמות לד, כב),
מר סבר: כוליה חג בעינו בתקופה חדשה,
ומר סבר: מקצת חג בעינו בתקופה חדשה.

מאי קא סברי?

אי קסברי יום תקופה גומר, בלאו הכי נמי,

לא למאן דאמר כוליה חגי איכא,

ולא למאן דאמר מקצת חגי איכא!

אלא קסברי יום תקופה מתחיל.

מיתיבי:

"יום תקופה גומר,

דברי רבי יהודה,

רבי יוסי אומר:

יום תקופה מתחיל".

ועוד,

תניא:

"אין מעברין את השנה אלא אם כן היתה תקופה חסירה רובו של חודש,
וכמה רובו של חודש?"

שישה עשר יום,

רבי יהודה אומר:

שתי ידות בחודש.

וכמה שתי ידות בחודש?

עשרים יום.

רבי יוסי אומר:

מחשבין שישה עשר לפני הפסח – מעברין,

שישה עשר לפני החג – אין מעברין.

רבי שמעון אומר:

אף שישה עשר לפני החג מעברין.

אחרים אומרים:

מיעוטו.

וכמה מיעוטו?

ארבעה עשר יום.

קשיא

31. אג,א

אמר מר :

"רבי יהודה אומר:

שתי ידות בחודש, עשרים יום.

רבי יוסי אומר:

מחשבין, שישה עשר יום לפני הפסח מעברין".

הינו רבי יהודה!

יום תקופה גומר ויום תקופה מתחיל איך ביניהם.

אמר מר :

"שִׁשָּׁה עָשָׂר לְפָנֵי הַחֵג אֵין מְעַבְרִין".

אלא לרבי יוסי ששה עשר יום לפני החג הוא דלא,
הא שיבסר ותמניסר מעברין?

והאמר: **"שִׁשָּׁה עָשָׂר לְפָנֵי הַפֶּסַח - אֵין, בְּצִיר - לֹא!**

לא,

אידי ואידי - אין מעברין,

ואידי דתנא רישא **"שִׁשָּׁה עָשָׂר לְפָנֵי הַפֶּסַח"**,

תנא נמי **"שִׁשָּׁה עָשָׂר לְפָנֵי הַחֵג"**,

33. יג,א-ב

"רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר:
אִף שִׁשָּׁה עָשָׂר לְפָנַי הָחַג מְעַבְרִין."

הֵינּוּ תֵּנָא קִמָּא!

יג,ב אִיכָּא בִּינְיָיְהוּ יוֹם תְּקוּפָה מִתְחִיל, וְיוֹם תְּקוּפָה גּוֹמֵר. וְלֹא מְסִימִי.

34. יג,ב

"אַחֲרַיִם אוֹמְרִים: מִיעוּטוֹ, וְכִמָּה מִיעוּטוֹ? אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם."

מאי קסברי?
אי קסברי יום תקופה גומר, וכוליה חג בעיניו,
האיפא!

אמר רב שמואל בר רב יצחק:
אחרים בתקופת ניסן קיימי.
דכתיב: "שְׂמֹר אֶת זִדְשֵׁי הָאֲבוֹת" (דברים טז, א),
שמור אביב של תקופה שיהא בחדש ניסן.

וליעבריה לאדר!

אמר רב אחא בר יעקב:
תנא מלמעלה למטה קחשיב,
הכי קאמר: עד מיעוט מעברין,
וכמה מיעוט?
ארבעה עשר יום.

רבינא אמר:
לעולם אחרים בתשרי קיימי.
וקסברי: אחרים כוליה חג בעיניו, ויום טוב ראשון.

יום טוב ראשון?
"זֶזַג הָאֲסֵף" (שמות כג, טז) כתיב!

חג הבא בזמן אסיפה.

"סמיכת זקנים"

תנו רבנן :

"וסמכו זקני" (ויקרא ד, טו),

יכול זקני השוק?

תלמוד לומר: **"עדה"**.

אי **"עדה"**, יכול קטני עדה?

תלמוד לומר: **"העדה"** - מיוחדין שבועדה.

וכמה הן?

"וסמכו" - שנים,

"זקני" - שנים,

ואין בית דין שקול מוסיפין עליהם עוד אחד, הרי כאן חמשה.

דברי רבי יהודה.

רבי שמעון אומר:

"זקני" - שנים,

ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי כאן שלשה.

ורבי שמעון הכתיב: **"וסמכו"**!

החוא מיבעי ליה לגופיה.

ורבי יהודה?

לגופיה לא צריך, דאם כן דלא אתי **"וסמכו"** לדכרשה,

ליכתוב **"זקני העדה ידיהם על ראש הפר"**,

ורבי שמעון?

אי כתיב הכי, הנה אמינא: מאי **"על"** - בסמוך.

ורבי יהודה?

גמר **"ראשי"** **"ראשי"** מעולה.

ורבי שמעון?

לא גמר **"ראשי"** **"ראשי"** מעולה.

תנא:

"סמיכה וסמיכת זקנים בשלשה".

מאי "סמיכה",

ומאי "סמיכת זקנים"?

אמר רבי יוחנן:

מיסמך סבי.

אמר ליה אבני לרב יוסף:

מיסמך סבי בשלשה מנלו?

אילימא מדכתוב: "ויסמוך את ידיו עליו" (במדבר כו, כג),

ואי הכי תסגי בחד!

וכי תימא: משה במקום שבועים וחד קאי,

אי הכי ליבעי שבועים וחד!

קשנא!

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי:

בידא ממש סמכין ליה?

אמר ליה:

סמכין ליה בשמא - קרי ליה רבבי,¹

ויהבי ליה רשותא למידן דיני קנסות.

וחד לא סמיך?

והא אמר רב יהודה אמר רב:

ברם זכור אותו האיש לטוב, ורבי יהודה בן בבא שמו,

שאלמלא הוא נשתכחו דיני קנסות מישראל.

נשתכחו?! נגרוסינהו!

יד,א אלא אבטלו דיני קנסות מישראל.

שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל

שכל הסומך יהרג, וכל הנסמך יהרג,

ועיר שסומכין בה תיחרב.

ותחומין שסומכין בהן יעקרו,

מה עשה יהודה בן בבא?

הלך וישב לו בין שני הרים גדולים,

ובין שתי עיירות גדולות,

ובין שני תחומי שבת,

בין אושא לשפרעם,

וסמך שם חמשה זקנים.

ואלו הן: רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי שמעון, ורבי יוסי, ורבי אלעזר בן שמוע.

רבי אנוא מוסיף: אף רבי נחמיה.

כיון שהכירו אויביהם בהן,

אמר להן: בניי - רוצו!

אמרו לו: רבי, מה תהא עליך?

אמר להן: הריני מוטל לפניהם כאבן שאין לה הופכים,

אמרו: לא זזו משם עד שנעצו בו שלש מאות לונביאות של ברזל ונעשאוהו ככברה!

רבי יהודה בן בבא אחרני הווי בהדיה,

והאי דלא חשיב להו,

משום פבודו דרבי יהודה בן בבא.

¹ חברנו למשפט אחד כיד רמה, ע"פ הרמב"ם משמע שני עניינים קריאת שם, וסמיכה.

וְרַבִּי מֵאִיר, רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאָה סְמַכְיָה?
וְהָאֵמֵר רַבִּיהֶוּ בְּרַבִּי חֲנִינְה אֵמֵר רַבִּי יוֹחָנָן:
כָּל הָאוֹמֵר רַבִּי מֵאִיר לֹא סְמַכּוּ רַבִּי עֲקִיבָא אֵינוֹ אֶלָּא טוֹעֵה!

סְמַכְיָה רַבִּי עֲקִיבָא - וְלֹא קִיבְלוּ,
סְמַכְיָה רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאָה - וְקִיבְלוּ.